

T.C
BURSA
1.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ
GEREKÇELİ KARAR

ESAS NO :2010/650 Esas
KARAR NO :2011/236
HAKİM :NİZAMETTİN KELEŞ 29875
KATİP :HİLMİ ÖNGEN 122957

DAVACILAR :1-BURSA BAROSU BAŞKANLIĞI
2-DOĞAYI VE ÇEVREYİ KORUMA DERNEĞİ
3-ALİ ARABACI 4-YAHYA ŞİMŞEK
5-CUMHUR ÖZCAN 6-ERALP ATABEK
7-ŞENAY ÖZERAY 8-FETHİYE ALTINTAŞ
9-KADRIYE GÖKÇADIR10-BURAK GİRAY
11-NEZİH SÜTÇÜ 12-İSMAİL İŞYAPAN
13-NALAN BENER 14-OKAN DURSUN
15-CEVDET ALTUN 16-SİNAN DOĞAN
17-EROL ÇİÇEK 18-Ş.CANKAT TAŞKIN

VEKİLİ :Av. ALİ ARABACI (Kendisine asaleten diğer davacılara vekaleten)
Fevzi Çakmak Cad. Kayalı Sk.Ortaklar İş Merkezi Kat.5 No.34
Osmangazi / BURSA

DAVALI :1-RECEP TAYYİP ERDOĞAN
VEKİLİ :Av. FATİH ŞAHİN –Kızılırmak Mahallesi 1450. Sokak Ulusoy Plaza
Kat.5 No. 20 Çukurambar /Ankara Merkez / ANKARA

DAVALI :2-ZEKİ ERGEZEN – T.B.M.M. Başkanlığı, Milletvekili ANKARA

DAVA :Manevi tazminat

DAVA TARİHİ :06.06.2005

KARAR TARİHİ 16.06.2011

Davacılar vekili tarafından davalılar aleyhine açılan davanın yapılan yargılaması sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:Davacılar vekili dava dilekçesinde; davacılarından bir bölümünün, Bursa Eski: Orhangazi Yeni: Gemlik İlçesi Gemiç ve Gürle köyleri mevkiinde yer alan Cargill Tarım San.Tic A.Ş.ne nişasta fabrikası kurmasına olanak tanıyan Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulunun 9.12.1997 gün ve 97/T-89 sayılı kararı ile, bu karara uygun 1/1000 ölçekli mevzi imar planı yapılmasına ilişkin Bursa Valiliği İl İdare Kurulunun 30.04.1998 gün ve 1998/4.118 sayılı kararı ile 17.6.1998 gün ve 12/79 sayılı inşaat ruhsatı verilmesine dair kararın iptali için açtıkları dava neticesinde Bursa 2. İdare Mahkemesinin 8.11.2004 gün ve 2004/990 E. 2004/1560 K. Sayılı kararı ile tüm kararların iptaline karar verildiğini, iş bu dava devam ederken davaya konu mevzi imar plan değişikliğinin 1/25000 ölçekli plana aykırını gören idarenin, plan değiştirmeye yetkili Bayındırlık ve İskan Bakanlığı kararıyla planda 14.8.1998 tarihli kararıyla değişiklik yapıldığını, karar aleyhine Danıştay 6. Dairesinde iptal davacı açıldığını, mahkemece 26.11.2002 gün ve 2002/4836-5652 sayılı

kararı ile işlemin iptaline karar verildiğini, davalıların başında bulunduğu idarelerin bu kez, mahkeme kararlarını (önceki kararlarını) etkisiz kılmak için, iptal edilen imar planını tekrar değiştirdiğini ve değişikliğe uygun 28.12.1999 T.li yeni inşaat ruhsatı verdiğini, bu işlemin Bursa 2. İdare Mahkemesinin 8.11.2004 gün ve 2004/1127-1561 sayılı kararı ile iptal edildiğini, ayrıca, tesise deşarj ve emisyon izin belgesi verilmesine ilişkin Bursa İl Mahalli Çevre Kurulunun 10.8.2000 günlü ve 10 sayılı kararının da 2. İdare Mahkemesinin 30.11.2004 gün ve 2004/1105-1633 sayılı kararı ile iptal edildiğini, iptale ilişkin dört davanın da temyiz aşamasında olduğunu, ancak; kararların uygulanması için kesinleşme şartı aranmadığını, uygulanmayan dört kararın aynı olaydan kaynaklandığını, amacın; **Cargill A.Ş.** nin nişasta fabrikası kurmasına olanak yaratmak olduğunu, Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulunun iptal edilen kararını bu nedenle aldığını, diğer idari birimlerini de bu karar doğrultusunda idari işlem tesisi ettiklerini, hukuka aykırı kararların oluşturulmasında tam bir eylem birliği içinde olduklarını, mahkemelerce verilen iptal kararlarına rağmen, tesisin tam kapasite ile üretim yapmaya devam ettiğini, kararların uygulanması için ilgili ve yetkili idari birimlere İYUY. nun 28. maddesi uyarınca başvurularak, 30 gün içinde yargı kararlarının uygulanmasının istendiğini, ancak; davalı kamu görevlilerinin, yasaca tanınan süre içinde karar gereklerini yerine getirmediğini, davaya konu iptal kararlarının davalılarca uygulanmamasının davacıları manevi yönden zarara uğrattığını, anılan davalarda güdülen hedefin: sağlıklı ve düzenli bir çevrede yaşamak, gelecek kuşaklara kirlenmemiş bir çevre bırakmak” olduğunu, çevre hakkının insan hakkı olup, hukukun koruması altında bulunduğunu, kamu görevlisi olan davalılarca yargı kararlarının uygulanmaması ve hukuka aykırı davranılmasının, davacıların anayasal düzene karşı inanç ve güvenlerinin sarsılmasına yol açtığını, büyük acı ve üzüntü duyduklarını, B.K. nun. 49. md. göre; manevi tazminat talep hakları doğduğunu ileri sürerek, her bir davacı için 5.500.00 YTL olmak üzere toplam 99.000.00 YTL. manevi tazminatın yasal faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalılar vekilleri özetle; davada bir yıllık zamanaşımı süresinin geçirildiğini, uygulanmadığı iddia edilen kararlardan dolayı müvekkillerinin sorumlulukları bulunmadığını, taraflarına husumet yöneltilemeyeceğini, Danıştay 6. Dairesinin 2002/4839-5652 sayılı kararında davacılarından **Cevdet Altun ve Yahya Şimşek**; 2. İdare Mahkemesinin 2004/990-1560 sayılı kararında **Cevdet Altun**; aynı mahkemenin 2004/1127-1560 sayılı kararında sadece **Ali Arabacı**'nın davacı sıfatını taşıdığını, bu nedenlerle uygulanmadığı iddia edilen yargı kararlarında davacı sıfatları bulunmayan diğer davacıların manevi tazminat istemli bu davada aktif husumet ehliyetleri bulunmadığını, olayda davacılar lehine manevi tazminat isteme koşullarının oluşmadığını, idarelerce yargı kararlarının yerine getirildiğini, bu kararlarla ortaya konulan usuli eksikliklerin giderildiğini ve ülke ekonomisi açısından çok önemli olan bu tesisin hukuka ve mevzuata uygun şekilde faaliyette bulunmasının sağlandığını, bahse konu olayda idarelerce gerçekleştirilen tüm işlemlerin hukuka, mevzuata uygun olduğunu, müvekkiline atfedilecek bir kusurdan veya davacılaraya yönelik özel bir kasıttan söz edilemeyeceğini, davacıların bizzat şahıslara yönelik bir koruma sağlamayan mahkeme kararlarının sözde uygulanmamasının davacılarda her hangi bir zarara sebebiyet vermeyeceğini, ayrıca talep edilen manevi tazminat miktarının fahiş olduğunu ileri sürerek davanın reddini talep etmişleridir.

Yapılan yargılama sonunda 2009/12 E. 2009/98 K. Sayılı 02.04.2009 tarihli karar ile davacılar **Ali Arabacı, Cevdet Altun, Yahya Şimşek, Cumhuriyet Özcan ve Şenay Özeray için 3.000.00 TL manevi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı Mehmet Turgut'tan alınarak davacılaraya ödenmesine**, fazlaya ilişkin istemin reddine. **Davalılar Recep Tayyip Erdoğan ve Zeki Ergezen yönünden Yargıtay bozma ilamına karşı önceki kararda direnilmesine, bu davalılar hakkındaki davanın reddine**, bozmadan önceki 2005/245 E. 2006/627 K. Sayılı 03.12.2006 tarihli kararımızda diğer davacılar tarafından açılan dava ile Hikmet Şahin, Oğuz Kaan Köksal haklarındaki davanın reddine karar verilmiş olduğundan bu hususlarda yeniden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

T.C.BURSA 1.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ Esas-Karar No:2010/650 Esas-2011/236 K.

Verilen karar davacılar, Ali Arabacı, Yahya Şimşek, Cumhur Özcan, Şenay Özeray, Cevdet Altun ile davalı Mehmet Turgut tarafından **temyiz edilmiş olmakla**;

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2009/4-453 E-2009/553 K. Sayılı 25.11.2009 tarihli kararı ile: "... davalılardan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Bayındırlık ve İskan Bakanı Zeki Ergezen ve Gemlik Belediye Başkanı Mehmet Turgut'un yetki ve görevleri itibarıyla idare mahkemesi kararlarını uygulama imkanına sahip iken bunun gereğini yerine getirmedikleri ve bu nedenle yargı kararlarının uygulanmamasından doğan zararlardan İYUK'nun 28. maddesi uyarınca şahsen sorumlu oldukları kabul edilmiştir.

Hal böyle olunca, idari yargı kararlarını uygulamakla yükümlü yerel yöneticilerin idari yargı kararlarını uygulamayıp, fabrikanın faaliyetini devam ettirmesi yönünde emir ve talimat veren, yine idari yargı kararlarının geçersiz kılınması için bu yöreyi özel endüstri bölgesi ilan eden Başbakan ve idari yargı kararlarının uygulanması konusunda üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmeyen Bayındırlık ve İskan Bakanının kararların infaz edilmemesinden sorumlu bulunduğu anlaşılmalı, Hukuk Genel Kurulu'nca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

Davalı Mehmet Turgut yönünden mahkemece bozulmaya uyularak davacılar yararına manevi tazminata hükmedilerek yeni bir hüküm kurulduğundan, bu yeni hükme yönelik temyiz itirazlarının incelenmesi için dosyanın Dairesine gönderilmesi gerekir.

Davacılar Ali Arabacı, Yahya Şimşek, Cumhur Özcan, Şenay Özeray ve Cevdet Altun vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile davalı Recep Tayyip Erdoğan ve Zeki Ergezen yönünden direnme kararının Özel Dairenin bozma kararında açıklanan nedenlerden dolayı bozulmasına ..." karar verilerek dosya Yargıtay 4. Hukuk Dairesi Başkanlığına gönderilmiştir.

Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 2010/4741 E-2010/5669 K. Sayılı 10.5.2010.tarihli kararı ile: " Dosyadaki yazılara, kararın bozmaya uygun olmasına, delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre tarafların yerinde görülmeyen bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve yasaya uygun hükmün onanmasına" karar verilmiştir.

Davalı Mehmet Turgut vekilinin tashihi karar istemi aynı Dairenin 2010/9587 E.-2010/10424 K. Sayılı 18.10.2010 tarihli kararı ile reddedilmiştir.

Yeniden yapılan yargılamada davacılar vekili; Hukuk Genel Kurulu'nun bozma kararına uyulmasını,

Davalı Recep Tayyip Erdoğan vekili; davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkememizce aşağıda izah edilecek nedenlerle davalılar Recep Tayyip Erdoğan ve Zeki Ergezen hakkındaki davanın reddi gerekeceği kanaat ve neticesine varılmıştır.

1-Davalı Recep Tayyip Erdoğan Başbakan, Zeki Ergezen ise Bayındırlık Bakanı sıfatıyla hükümet üyesi olarak görev yapmaktadır.

Seçilmiş siyaset adamı kimliği ile hükümetin başında Başbakan olarak görev yapan **Recep Tayyip Erdoğan** ile Bayındırlık Bakanı **Zeki Ergezen**'in, ülkenin idare ve yönetiminden sorumlu kişiler sıfatıyla; ülkenin yönetimi ile ilgili alınacak kararlar konusunda önemli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır.Bu görev ve sorumlulukları çerçevesinde, ülkede yapılacak yatırımlar konusunda planlama yapma görev ve yetkisine sahiptirler.

Yasama organının gerekli görülen hallerde yeniden yasal düzenlemeler yapma, kanun hükmünde kararname ve genelge çıkarma yetki ve görevi bulunmaktadır.

Somut olayda; davacılar, çevreye zarar vereceği düşüncesi ile yapılmakta olan fabrika inşaatının yapımının durdurulmasını temin için idari yargıda dava açmışlardır.

Fabrika binasının yapımına izin verip, vermemek veya bu maksatla verilmiş idari yargı kararını yerine getirmek. İnşaatın durdurulması ve yıkılması görevi mahalli idare makamlarına aittir. (Mahkememizce de, fabrikanın kapatılması yönündeki yargı kararlarını uygulamayan Gemlik Belediye Başkanı Mehmet Turgut tazminata mahkum edilmiş ve karar kesinleşmiştir).

Başbakan ve Bayındırlık Bakanının görevleri arasında, inşaatlara ruhsat vermek. İnşaatın durdurulması veya yıktırılması ile ilgili idari yargı kararlarını uygulamak gibi görevleri bulunmamaktadır. Bu bağlamda; bu konulardaki idari yargı kararlarını yerine getirmeleri de kendilerinden beklenemez.

Başbakan ve Bayındırlık Bakanı bu süreçte imar planlarında değişiklik yapmışlardır. İdari Yargıda, imar planı değişikliği sonradan iptal edilse dahi yerel ve genelde planlama yapmak, ülkenin kalkınma planları ve bu gibi plana bağlı olarak imarla ilgili mevzuatta düzenleme yapmak ve karar almak Başbakanlığın ve Bayındırlık Bakanlığının yasalarla kendilerine verilmiş yetki ve görevidir. Davalıların yasadan kaynaklanan bu görevini yerine getirmelerinin idari yargı kararına uymamak anlamına gelmeyeceği, mahkeme kararları ancak o davaya konu olan olay ile ilgili ve bağlı olup onun dışında her yeni durum ve düzenleme, yeni bir yargılama ve kararı gerektirir. **Bu itibarla; mahkeme kararının infazı ile Başbakan ve Bayındırlık Bakanının görevleri arasında veya yaptığı düzenlemeler arasında illiyet bağı yoktur.** Kararın infazı ancak o yerdeki yerel yönetimin sorumluluğunda olup, bu hususta da bozma öncesi verilen kararda tazminata hükmedilmiş ve bu yönden de verilen karar onanarak kesinleşmiş olup, kararın tüm bu hususları nazara alındığında **İdare Mahkemesi kararının yerine getirilmesi ile davalı Recep Tayip Erdoğan ve Zeki Ergezen'in yeni düzenleme yapmalarına ilişkin idari tasarrufları arasında illiyet bağı bulunmadığından bu iki davalı yönünden açılan davanın reddine karar verilmesi gerekmektedir.**

2-Bozmadan önceki kararlarımızda diğer davacılar Bursa Barosu Başkanlığı, Doğayı ve Çevreyi Koruma Derneği, Eralp Atabek, Fethiye Altıntaş, Kadriye Gökçadır, Burak Giray, Nezih Sütçü, İsmail İşıyapan, Nalan Bener, Okan Dursun, N.Sinan Doğan, Erol Çiçek ve Ş. Cankat Taşkın tarafından açılan dava ile davalılar Hikmet Şahin, Oğuz Kaan Köksal haklarındaki davanın reddine,

Davacıardan Ali Arabacı, Cevdet Altun, Yahya Şimşek, Cumhuriyet Özcan ve Şenay Özeray için 3.000.00 er TL. manevi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı Mehmet Turgut'dan alınarak davacılar ödemesine, fazlaya ilişkin istemin reddine karar verilmiş ve verilen kararlar kesinleşmiş olduğundan, bu hususta yeniden karar verilmesine yer olmadığına dair aşağıda yazılı olduğu şekilde karar vermek gerekmektedir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Davacılar Ali Arabacı, Cevdet Altun, Yahya Şimşek, Cumhuriyet Özcan ve Şenay Özeray tarafından davalılar Recep Tayip Erdoğan ve Zeki Ergezen aleyhine açılan davanın REDDİNE,

2-Davalı Recep Tayip Erdoğan tarafından sarfedilen 9.00 TL. tebligat masrafı ile AÜT uyarınca takdir olunan toplam 3.500.00 TL. avukatlık ücretinin 700.00'er TL olarak (2005/245 E-2006/627 K. Sayılı kararımızda hüküm altına alınan 400.00 er TL, her bir davacının sorumlu olacağı 1.100.00 TL den mahsup edilmiştir) bu davacıardan alınarak davalı Recep Tayip Erdoğan'a ödemesine,

T.C. BURSA 1.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ Esas-Karar No.:2010/650 Esas- 2011/236 K.

3-Bozmadan önceki 2005/245 E-2006/627 K. Sayılı 6.12.2006.tarihli kararımızda diğer davacılar Bursa Barosu Başkanlığı, Doğayı ve Çevreyi Koruma Derneği, Eralp Atabek, Fethiye Altıntaş, Kadriye Gökçadır, Burak Giray, Nezih Sütçü, İsmail İşyapan, Nalan Bener, Okan Dursun, N.Sinan Doğan, Erol Çiçek ve Ş.Cankat Taşkın tarafından açılan dava ile davalılar Hikmet Şahin ve Oğuz Kaan Köksal haklarındaki davanın reddine karar verilmiş ve bu hususlar kesinleşmiş olduğundan, bu hususlarda yeniden karar verilmesine yer olmadığına, haklarındaki hüküm kesinleşen bu davacılar yönünden önceki kararda hüküm altına alınan 400.00 er TL avukatlık ücretinin aynen geçerli olduğuna (toplam 7.200.00 TL avukatlık ücretinin 400.00 er TL olarak davacılarından alınarak kendisini vekille temsil ettiren davalılara ödenmesine). Bu davacıların yaptıkları masrafların üzerlerinde bırakılmasına,

4-Bozmadan önceki 2009/12 E. 2009/98 K. Sayılı 2.4.2009 tarihli kararımız ile davacılar **Ali Arabacı, Cevdet Altun, Yahya Şimşek, Cumhur Özcan ve Şenay Özeray için 3.000.00 er TL manevi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı Mehmet Turgut'tan alınarak davacılara ödenmesine, fazlaya ilişkin istemin reddine karar verilmiş ve verilen karar kesinleşmiş olduğundan, bu hususlarda yeniden karar verilmesine yer olmadığına,** önceki kararımızda davalı Mehmet Turgut'tan tahsil edilerek bu davacılara ödenmesine karar 35.15 TL. yargılama gideri ile toplam 2.875.00 TL. avukatlık ücretinin ve bu davacılarından tahsil edilerek davalı Mehmet Turgut'a ödenmesine karar verilen toplam 2.875.00 TL. avukatlık ücretinin aynen geçerli olduğuna,

5-Harçlar Kanunu gereğince alınması gereken 18.40 TL ret harcının, önceki kararımızda fazla olarak hesaplanan 526.00 TL. harçtan mahsubu ile neticede 507.60 TL. harcın hüküm kesinleştiğinde ve talep halinde davacılara iadesine,

Yargıtay yolu açık olmak üzere davacılar vekili ile davalı Recep Tayip Erdoğan vekilinin yüzlerine karşı, diğer davalının yokluğunda karar verildi. **16.6.2011**

Katip 122957

507.60 TL fazla harç var

Hakim 29875